

Inleiding: Lewensoriëntering en Vrouedag

In hierdie dokument word spesifiek gefokus op die onderwerpe wat deel is van die vak Lewensoriëntering (Gr 7-9) wat gepaardgaan met Vrouedag wat jaarliks op 9 Augustus gevier word.

1. Wat is die vak Lewensoriëntering?

Lewensoriëntering is sentraal tot die holistiese ontwikkeling van leerders. Dit is gemoeid met leerders se vaardighede, kennis en waardes oor die sosiale, persoonlike, intellektuele, emosionele en liggaamlike groei, asook met die verband tussen hierdie fasette.

Lewensoriëntering gee leiding aan leerders en berei hulle voor op die lewe en al sy moontlikhede, en rus leerders spesifiek toe vir 'n suksesvolle en sinvolle lewe in 'n snelveranderende samelewing.

Die fokus is die ontwikkeling van die self in die samelewing. Dit bevorder selfmotivering en leerders leer hoe om doelwitte te stel, probleme op te los en om sinvolle besluite te neem. Hierdie persoonlike groei vorm deel van die poging om 'n demokratiese samelewing, 'n produktiewe ekonomie en 'n verbeterde lewensgehalte te skep.

Leerders word gelei om hulle volle potensiaal te ontwikkel en hulle word geleenthede gebied om ingeligte besluite te neem ten opsigte van persoonlike en omgewingsgesondheid, studiegeleenthede en toekomstige loopbane.

Lewensoriëntering stel leerders in staat om nuttige sosiale interaksie te ontwikkel soos om ander se regte en waardes te respekteer. Dit moedig ook lewenslange deelname aan ontspannings- en fisiese aktiwiteite aan.

2. Spesifieke doelstellings

Lewensoriëntering het dit ten doel om:

- leerders te lei om hulle volle fisiese, intellektuele, persoonlike, emosionele en sosiale potensiaal te bereik;
- leerders se vaardighede te ontwikkel om op uitdagings te reageer en om 'n aktiewe en verantwoordelike rol in die ekonomie en samelewing te speel;
- leerders te leer om hul grondwetlike regte en verantwoordelikhede uit te leef en om die regte van ander te respekteer;
- leerders te lei om ingeligte en verantwoordelike besluite te neem aangaande hul gesondheid, omgewing, vakkeuses, verdere studie en loopbane; en
- geleenthede te skep waar leerders begrip kan toon vir en deelneem aan aktiwiteite wat beweging en liggaamlike ontwikkeling bevorder.

3. Onderwerpe in graad 7 tot 9 ten opsigte van Vrouedag

- 1) Selfbeeldontwikkeling en selfontwikkeling in die samelewing
- 2) Sosiale verantwoordelikheid
- 3) Grondwetlike regte en verantwoordelikhede

Die wêreld van werk en liggaamsopvoeding is ook tersaaklike onderwerpe in die kurrikulum, maar word nie hier bespreek nie, omdat spesifiek op onderwerpe gefokus word wat met Vrouedag te make het.

Die **kwessies** wat in elke onderwerp aangespreek word, is **verwant** aan die kwessies wat in die ander onderwerpe van die vak aangespreek word. Hierdie onderwerpe in Lewensoriëntering **funksioneer** onafhanklik en word as ewe belangrik geag as gevolg van die interafhanklike en holistiese aard van die vak. Die tyd wat aan elke onderwerp spandeer word, mag **varieer** en behoort nie as maatstaf gebruik te word om die belangrikheid van die onderwerp te bepaal nie.

3. Temas wat gedurende die jaarprogram aandag kry

3.1 Selfbeeldvorming en selfmotivering

- Identifiseer en besin oor positiewe persoonlike eienskappe: verhouding met self, familie, vriende;
- Persoonlike belangstellings, **vermoëns** en potensiaal;
- Strategieë om selfbeeld te bevorder deur positiewe optrede: selfrespek;
- Strategieë om ander se selfbeeld te bevorder deur positiewe optrede: respek vir ander en respek vir **diversiteit**;
- Faktore wat selfbeeldvorming en selfmotivering beïnvloed: media, omgewing, vriende en portuurgroep, **familie**, kultuur, religie en samelewing;
- Praat positief oor self: **individualiteit** en **unieke** eienskappe, asook persoonlike prestasies;
- Strategieë en vaardighede om persoonlike potensiaal te ontgin en te bevorder;
- Begrip vir eie seksualiteit: persoonlike gevoelens wat seksualiteit beïnvloed;
- Vriende en portuurgroep se invloed op eie seksualiteit;
- Invloed wat familie/gesin en samelewing se **norme** ten opsigte van seksualiteit het;
- Kulturele waardes wat 'n invloed op seksualiteit het;
- Sosiale druk, insluitend die **media**, wat 'n invloed op seksualiteit het;
- Probleemoplossingsvaardighede: vorming van eie **identiteit** en ontwikkeling;
- Waar om hulp te vind.

3.2 Selfontwikkeling in die samelewing

- Veranderinge in seuns en meisies: **puberteit** en geslagsbewustheid (geslagsdenkbeeld);
- Fisiese en emosionele veranderinge;
- Begrip vir die veranderinge en hoe dit **verhoudings** beïnvloed;
- Respek vir eie en ander se liggaamsveranderinge en **emosies**;
- Waardering en aanvaarding van self en ander;
- **Groepsdruk**: invloed van groepsdruk;
- Hoe groepsdruk 'n individu kan **beïnvloed**: dwelmgebruik, misdaad, ongesonde seksuele gedrag, **afknouery** en **rebelse** gedrag;
- Gepaste reaksies op druk: selfversekerdheid/selfgelding en vaardighede om probleme te hanteer;
- Onderhandelingsvaardighede: die vermoë om op 'n opbouende manier te verskil;
- Verhoudings en vriendskappe: verhoudings by die huis, skool en in die samelewing;
- Gepaste maniere om 'n verhouding te begin, te bou en te behou;
- Probleemoplossingsvaardighede: gepaste gedrag tydens 'n verhouding;
- Kommunikasievaardighede: vermoë om op opbouende maniere te verskil en gepaste maniere om 'n verhouding te beëindig.

3.3 Grondwetlike regte en verantwoordelikhede

- Menseregte soos **gestipuleer** in die Suid-Afrikaanse Grondwet:
 - Toepassing van menseregte;
 - Toepassing van verantwoordelikhede met betrekking tot menseregte;

- Hantering van mishandeling in verskillende **kontekste**: tussen volwassenes en kinders, en tussen maats:
 - **Identifiseer** bedreigende en gevaarlike **situasies**;
 - Effek van mishandeling op persoonlike en sosiale gesondheid en verhoudings;
 - Belangrikheid van kommunikasie om gesonde verhoudings sonder geweld te bevorder;
 - Hoe om jouself teen bedreigende en **gevaarlike** situasies te beskerm;
 - Plekke van beskerming en veiligheid vir slagoffers van mishandeling: waar om hulp te vind.
- **Nasiebou**: definisie
 - Verskillende maniere waarop nasiebou bevorder kan word in verskillende kontekste: samelewing, skool en huis;
 - Bydraes van vrouens en mans wat nasiebou bevorder: individue en groepe.
- Kulturele diversiteit in Suid-Afrika:
 - Verskillende kulturele norme en waardes in verhouding tot persoonlike en samelewingskwessies;
 - Invloed van kulturele norme en waardes op individuele gedrag, houding en keuses: kulturele verwagtings, gebruike en tradisies;
 - Begrip vir diverse kulture: herkenning van diverse kulture om die Suid-Afrikaanse samelewing te verryk;
 - Respekteer verskille: kultuur, religie en geslag;
 - Viering van eenheid in diversiteit: respekteer die verskille en vier die ooreenkomste;
 - **Bydraes** tot sosiale ontwikkeling deur organisasies van verskillende religieë.
- Menseregteskendings:
 - Soorte skendings;
 - Strategieë teen menseregteskendings.
- Geslagsgelykheid
 - Geslagsgelykheidskwessies in 'n verskeidenheid atletiek- en sportaktiwiteite;
 - Definieer geslagsgeweld;
 - Emosionele, gesondheids- en sosiale invloed van verkragting en geslagsgeweld;
 - Voorkoming van geweld teen vroue: wet in verband met seksuele oortredings;
 - Bronne van hulp vir slagoffers: **veiligheid** van **meisies** en **vrouens**.

Die inligting in hierdie dokument is deur Estelle Kruger saamgestel en verwerk uit die **KABV Gr 7-9 Lewensoriëntering**.
Dit is geredigeer deur Marianne Strydom.